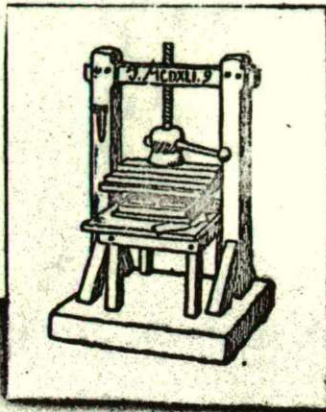

ELLENŐZÉ- MÉNY

"Aki szereti a dorgálást, szereti a tudományt; aki pedig gyűlöli a fenytéket, okatlan az."

/ Bölcs Salamon példabeszédei 11,32. /

Bárhogy is vélekedjenek egyesek, izzó, nagy változásoktól terhes, forradalmi korban élünk. Szerke a világon ropedeznek szűknek tűnő régi rendszerek keretei, s teszik első tétova lépéseiket imént kivívott ujak. Földünk számos pontján próbálják mindenre elszánt emberek semmilyen perspektívával nem rendelkező, mások urelta sorsuk irányítását saját kezükbe ragadni. Akad, ahol ez nem hoz mást, mint az eddigi helyett egy újabb szűk kör uralmát milliók felett, másutt azonban, úgy tűnik, megvan a lehetősége, hogy e milliók végre maguk határozzanak életük, tevékenységük jövőjéről, értelméről. Az egész világon, még az első pillantásra legcsendesebbnek látszó zugokban is óriási fejlődés, de legalábbis jelentős változás tapasztalható mindebben emi az ilyen hatalmas megújulások lendítő erejét képesi - például minden iskolágyerek előtt közhelynek számít már a tudomány, a technika, a technológia rohamos fejlődését emlegetni. Nálunk és hozzánk hasonló társadalmakban ezen a területen jelentkezik legerősebben, itt ad dől el ez a világmeretű küzdelem hiszen nem kisebb kérdés, annak megoldása vár rák, hogy elulfejlett termelőerőink formálják-e saját képükre termelési viszonyainkat - s ugyan gondoljuk meg, miféle társadalmak is léteznek a mióinkhez hasonló technikai-technológiai színvonalon - vagy sikerül megtalálnunk a leginkább célravezető utat ehhez; hogy termelőerőink további nagyarányu fejlesztését szokból tulajdonképpen nem vételeződők, a legszelésebb tömegek aktív, öntudatoson alkotó részvételére épülő termelési viszonyok között végezzük.

E kérdést egész társadalmunk, tenát annak minden egyes tagja oldja meg, nem nolni fennkölt vívódások közepette, hanem mindennap, minden percben, minden választásával, cselekedetével, egész tevékenységével. Így tehát - teljesen függetlenül attól, tudatában van-e ennek - tulajdonképpen arról dönt nap mint nap, hogy elfogadja-e termelőerőink jelenlegi elulfejlett voltát termelési viszonyaink meghatározó erejének, s ez esetben szükségképpen azok oldalára áll, akik világszerke saját érdekeik szervezte kevesek urelmát velosítják meg milliók felett, vagy - s ez persze nem vételeződik semmiféle "józan", "normális", napról-napra mindentől és mindenkitől függetlenül a lehető legmagassabb színvonalon fogyasztani akard megfontolásból - nem fogodja el és evangéliumának tűnő szóhasználatával élve megtertertötatja magát, ellenáll a csábításnak, de ha kell lázong, követel, protestál, csak és csakis azért, hogy a társadalomban, melyben él mindenki aki a haladásnak ezt az útját-módját elfogadja, s tesz is érte, azonos módon irányítsa sorsát, jövőjét. Konkrétabban: például az értelmiség és az irányító apparátus esetében ez azt jelenti, hogy tudatosan nem foglalja el a társadalom szerkezetében azt a helyet, melyet az elulfejlett termelőerők számára biztosítanak, ezért, hogy mindegni, aki hasonlóképpen kívánja építeni ezt a társadalmat-ugyádszt a helyet foglalhassa el, ugyanugy határozhasson, dönthessen sorsa felől, tehát tudatosan lemond egy egész sor "természetes" előjogról, "előnyről".

Ilyesmit minden "józan" és "normális" megfontolás visszautasít, hiszen alapvo-
tő érdekeket sért, ilyesmire csak az olyan, a "józan" és "normális" megfontolás ál-
tal ködös álmódosóknak tekintett emberek képesek, akik egy nagy, távoli, számokra
bizonytal nem érhető cél, az egész emberiség közös, közösségi boldogulása
érdekében tevékenykednek, eltekintve szinte minden őket meghatározó körülménytől,
akkor is folytatva munkájukat, ha e körülmények pusztán látjuk ellen törnek, akik
így a legszabadabb, tehát legigazibb emberek: a kommunisták.

Sok ilyen emberre volna szükség, szinte mindenkinek többé-kevésbé hasonlított
kellene hozzájuk. És ez nemcsak afféle jámbor óhaj, hiszen társadalmunk ilyen irányú
pozitív nevelő hatásán kívül külön szervezet foglalkozik mint legfőbb feladatával
az ifjúság illetően nevelésével, a KISZ. Esztünkben - egyetemisták lévén - az olyan
kommunista értelmiség nevelése a célja, mint amilyenről fentebb esett szó, hatását,
eredményeit bőrünkön érezzük, s őrzi mindinkább egész társadalmunk. Hogyan folyik
ez a nevelés, hogyan formálja egyetemünk KISZ szervezete az előttünk álló hatalmas
feladatok megoldására kész embert? Előadásokkal, vitákkal, kampányszerű politikai
akciókkal, kétheti munkával, kulturális-és sporttevékenységgel és természetesen a
mozgalmi élet különböző fórumaián.

Az előadások általában politikai jellegűek, eseményekről, tényekről, nézetek-
ről tájékoztatnak olykor igen magas színvonalon. Nevelő hatásuk az egyetemi előadá-
sokéval körülbelül azonos, azaz, ha jók, felkeltik az érdeklődést bizonyos kérdése-
k pusztán tanulmányosabb iránt, különösen azonban nem mozgósítanak semmire. Al-
kalmesebbnek tűnnek erre a különböző viták, ezeken azonban többnyire olyan kérdések
szórnak napirendre, melyek ehhez ugyan még elég érdekesekek, hogy felvessék őket,
egyedként azonban alig képezik a résztvevők legfontosabb problémáit, s ha netán
nagy véletlenül igen, akkor sem találunk tulzott érdeklődésre, többnyire azért,
mert a résztvevők nincsenek egészen tisztában a kérdések fontosságával, amiről csu-
pán meggyőződésük szinte lehetetlen meggyőzni őket. De ha ezek a viták kiválóan
sikerülnek is, csak főmegoldásnak lehetnének elkönyvelhetők, hiszen valakit meg-
vitetni, valamiről meggyőződni sokkal egyszerűbb, mint alkalmazni azt a gyakorlat-
ban. A vitaeredmények mindennapi alkalmazásának elsőrendű iskolái lehetnek a kam-
pányszerű politikai akciók. A gyakorlatban azonban ezek középpontból elhatárolt és
irányított megmozdulások / most pl. a "Vádoljuk az imperializmust" mozgalom / a
nem jelentenek többet el nem olvasott fellejtások és sebtében átfutott kiállítások
erősítettségénél, néha egy-egy meggyűléssel tarkítva, melyek nevelő hatása olyan,
mint az ünnepségek általában. Azaz aki meggyőződésből vesz részt rajtuk, azon sok
nevelő hatást lát, hiszen mindennel egyetért, aki meg csak betévedt / sajnos jogosan /
elégedetlen, hogy ezeken nem tapasztal többet az általa elmerasztalt kérdéskörből
mint egyébként, bármely más fórumon, bármely alkalommal. E kampányszerű akció kor-
tában, de egyébként is - minthogy joggal nagy nevelő hatást tulajdonítanak neki -
szoktak közös fizikai munkavégzést is szervezni. Ha hozzátesztük, hogy ezért a mun-
káért résztvevője nem kap fizetést, azt a bajban lévő segítségére vagy máho-
nová küldik, még világosabbá válik milyen nagyhatású eszköz lehet ez. A valóságban
persze úgy fest a dolog, hogy bizonyos számú munkórát kell ledolgozni, s az egész
ezirányú tevékenység ennek mihamarabbi teljesítésére irányul csak, s általános tes-
tasztot, hogy igen lenkádó munkakodással, produktivitással. Rendez még a KISZ
kulturális-és sportmozgalmakat; Ezek szerepe a kommunista értelmiség nevelésé-
ben körülbelül a labdarugó bajnokság, a táncdalverseny, legjobb esetben pedig
/ az egyébként igen magas színvonalú / Budapesti Zenei Hetek, vagy Pécsi Filmszemle
tudatformáló hatásához hasonlítható.

Mind ezek után marad tehát a mozgalmi élet különböző fórumainak nevelő hatása.
Helytelen volna megelégedni róluk, hiszen ezeken dönt a tagság az öt érintő kér-
désekről, itt határozza meg tevékenységének irányát, célját - munkájának hatását,
értelmét, saját nevelődését, sorsát, jövője felől határozza tehát, így ez a jövő öntuda-
tossan társadalmát építő-védő emberének talán legfontosabb iskolája. A gyakorlat saj-
nos erről győz meg, hogy a tagság / igen ritka, főként személyes vagy egészen formá-
lis kérdésekkel foglalkozó kivételtől eltekintve, bár ez is inkább a vezetőségek
megbeszéléseire jellemző / nagyfokú passzivitást, érdektelenséget tanúsít ezeken,
ami úgy tűnik, jórészt abból fakad, hogy lényegében nincs semiben érdekeltnek érez-
né magát, nincs erről döntésben, hiszen a fentiek után talán nyilvánvaló, hogy külföld-
4

nősebben mérlegelhető, problémát okozó mozgalmi munka kommunista nevelő tevékenység - nem folyik. Előadásokat ugyanis bármely intézmény, közösség felkérésére szívesen és magas színvonalon rendez a TIT, akármilyen vitás kérdést megbeszélhet, aki akárhol talál ehhez számára megfelelő partnereket, véleményét a napi politikai problémákról szabadon nyilváníthatja bárhol, bárki, a párt álláspontját is megismerheti annak orgánumaiból, munkaalkalom - akár fizetetlen is, bár ilyenre sok jelentkező aligha van - sőt elég, sportolni magán-vagy egyesületi alapon is lehet, s kulturális forradalmunk vívmányai mindenki számára biztosítják minden közvetítő szükségessége nélkül a művelődés és művelvezet szinte számtalan lehetőségét.

Persze jogosnak tűnik ez ilyenkor szokásos ellenvetés, miszerint a KISZ az ifjúság szervezete, tevékenységét ez határozza meg, s ha egyszer ilyen tevékenységet csinált hát miért ne csinálja? Az ezzel érvelők azonban elfeledkeznek talán a KISZ nevelő szándékáról, arról, hogy nem akármilyen, a bevezetőben jelzett nagy történelmi feladatot végrehajtót kell nevelnie, de arról is, hogy mindazt, amit a KISZ manapság csinál, tagjai nem igénylik különösebben. Ha tehát egyik nap bejelentenek, hogy megszűnik a KISZ, senki sem esnek kétségbe, a kevés, amit eddig is szívesen csináltak, az most talán még könnyebben menne, hiszen nem kellene mindenféle fölösleges formákat eskosztani a dolgok nyakába ezután, s ez azt bizonyítja, hogy ami a tagság számára vonzó a KISZ-ben azt megtalálja könnyen a Kommunista Ifjúsági Szövetség nélkül is.

Legyünk őszinték, a most folyó KISZ-munkát nem is a tagság végzi, - elmenni egy előadásra, végighallgatni egy vitát nem tulajdosan megerőltető feladat - hanem a vezetőség, rutinosan szervezgetve s ha nem is jól bevált, de legalább megszokott, elajozottan lepergő programokat. Ezek a vezetők pedig nem mindenre elszánt szabotőrök, akik mindenáron akadályozni akarják a jövő kommunistáinak nevelését, hanem - némi kivétellel - jószándékú, dolgozni akaró emberek, akik nem lévén tisztában, tulajdonképpen mit, s miért is kellene tenniük, megelégszenek bizonyos feladatok rutinos, szükségszerű, kötelelességszerű, elvégzésével, ami ezután messzemenően megnyugtatta lelkiismeretüket, s ha észre is vesznek egyet-mást az említett nehézségekből, tökéletesen felmentve érzik magukat minden felelősség alól, hiszen ők képességeik szerint mindent megtettek.

Kétségtelen, hogy igazságtalanság volna mindenért a vezetőket hibáztatni, nyilvánvaló azonban, hogy nekik, a KISZ élcsapatának, melyet maga a tagság vél annak, kellene topréngeni a megoldáson. Mégis - e sorok szerzőjének keserű tapasztalata szerint - tulajdonképpen elégedettek a most folyó tevékenységgel, reményekre jogosítónak tartják. Sőt - e sorok szerzője nem csekély felháborodással szerzett róla tudomást - akad vezető, aki bár szinte maximális anyagi körülmények között él, nem átalija azon a jogcímen a neki adható legmagasabb osztálydíjat követelni, hogy vezető pozíciót tölt be, melynek ellátásával tehát annak teljes eredménytelensége ellenére is elégedett, s melyet valami megfizethető, s megfizetendő állásnak vél! Mért csodálkozik akkor bárki is ezután, ha a tagság jó része - bevallva vagy bevallatlanul - tulajdonképpen csak ezért KISZ tag, hogy az azzal járó csekély előnyöket élvezze, s hogy olykor, / továbbtanulás, elhelyezkedés alkalmával stb. / bizonyos adminisztratív nehézségeket elkerüljön!

De ugyan, mit is lehet tenni ebben a fonák helyzetben, melyben a tagság - ezt joggal vetik fel a vezetők - igen közömbös a mozgalom ügyeiben, s melyben a vezetők jórészt elégedettek majdnem eredménytelen munkájukkal, ami arról tanuskodik, hogy csak alig, vagy egyáltalán nem sejtik, miért van szükség Kommunista Ifjúsági Szövetségre. Azaz alig, vagy egyáltalán nem sejtik, mi folyik körülöttük, mi a helyük, szerepük benne, - miért van szükség rájuk! Logikusnak tűnik ezután a válasz: nem kell mást tenni, mint ami egyébként is a KISZ számos dokumentumában meghatározott vélje, feladata, tudatosítani tagságának szerepét, perspektíváit társadalmunkban, a világban. Természetesen ez egész társadalmunk feladata, melyet tagjaira gyakorolt hatásával nap mint nap el is végez, ebből azonban jelentős részt vállalhatna a KISZ, hiszen úgy tűnik, nem kevés negatív hatás ellensúlyozásra vár.

Mindazt pedig - a fentiek után talán nyilvánvaló - nem végezheti el az eddigi igen csekély eredményt reámutató módszerekkel, melyek vizsgálata is azt bizonyítja,

hogy egyetlen olyan módszer alkalmazása sem hozhat lényeges haladást, mely egyedül a tagság egyes programokon való pusztán részvételével próbál megoldást keresni. Olyan módszert kell találni, mely minden egyes tag aktív munkájára épül, mely munka teszi aztán érdekeltté a tagot, nemcsak és nem is elsősorban a mozgalom kérdéseiben, hanem társadalmunk problémáinak megoldásában, s ezen keresztül - mint a feladat adott keretében - a mozgalom ügyében. És ez persze nem lehet akármilyen munka, - tehát semmiképp sem hasonlíthat napjaink csak megáért létező, lelkiismeret-összillapító KISZ munkájához - ez csak olyan aktív, a társadalom valóságára ható, azt irányítani, alakítani kísérő tevékenység lehet, mely végzőjét mintegy társadalmunk feladatainak, nehézségeinek kellős közepébe helyezi, részesévé avatja, bebizonyítja számára minden elhatározásának, tetteinek döntő jelentőségét, mely meggyőzi, hogy személyes sorsa, boldogulása, egész társadalmunk hasonló haladást igénylő tevékeny tagjának boldogulása függ, melynek személy szerint ő is alakítója, felelőse.

Esetünkben - a jövő pedagógusai lévén - nyilvánvalónak tűnik, hogy ez a munka olyan nevelő tevékenység lehet, mely azokra a nevelési területekre koncentrál ahol társadalmunk problémái a legélesebben jelentkeznek, s melyeken jelen pillanatban igen szükségesnek látszik ciotuatoson, önzetlenül segítenünk. Ilyenek például a hátrányos helyzetben lévő iskolások, munkás- és parasztristalok tájékozódásának, művelődésének, tanulmányeinek állandó segítése, rendszeres foglalkozás rossz szociális körülmények között élő, vagy problematikus, nehezen nevelhető gyerekekkel stb. De elképzelhető egészen másra is munka is, tervezési, szervezési, agitációs feladatok ellátása az iparban és a mezőgazdaságban, rossz körülmények között dolgozó TSZ-ek segítése és még igen sok más. Ugy tűnik ilyen, vagy ehhez hasonló tevékenység elkövetni igazán eredményesen a KISZ-munka centrumát, lényegét, az eddigiek során hagyományossá vált formák pedig elfoglalhatják az őket megillető helyet a mozgalmi életben; a jobb munkavégzés eszközeiként, mint a munkamódszerek, tapasztalatok, eredmények és célok megvitatásának fórumai, mint a feladatokra való felkészülés segítői, s mint az egész munka - mondhatnánk szinte mindennapi tevékenység, élet-irányítói, meghatározói.

Nem mered más feladat ezek után, mint annak szemügyre vétele, hogy kik kezdeményezhetik ezt a megújulást, melyre, mint az előbbiekből kitűnhetett, jórészt fel nem ismert objektív körülmények inspirálhatnak csak, s melyek aktív, tevékeny elősegítésére igen csekély szubjektív igény és elhatározás tapasztalható. Minden bizonynyal nem azok, akik számára igen kényelmes és megfelelő a KISZ mai helyzete, akik messzemenően elégedettek annak rutinos, öncélú, s szinte teljességgel hatástalan munkájával, hiszen akkor is ha ennek nincsenek egészen tudatában - nem látnak egyebet a Kommunista Ifjúsági Szövetségben, mint több-kevesebb előnyt, vagy érvényesülési lehetőség megszerzésének eszközeit, melyre az így, mostani állapotában is kiválóan alkalmas - javításán, megreformálásán tipegődniök, munkálkodniök tehát feleslegesnek, egyéb céljaikat akadályozónak tűnik. Azokra vár ez a feladat, akik bár semmivel sem jobbak, kiválóbbakban bárki másnál, s kik előtt bár éppúgy, mint a többiek előtt ott áll a veszélytelen belenyugvás, a kisebb-nagyobb előnyök, az érvényesülés lehetőségeinek tulajdonképpen teljesen legális, senki által nem háborgatott elfogadás, hajhászása, egyszerűen képtelenek belenyugodni tudatlanságukba és tehetetlenségükbe, akik megsejtettek abból valamit most nap mint nap egyre kinzóbb felelősségerzettel tölti el őket annak tudata, hogy a forrongó világ változásainak iránya, módja személy szerint velük is függ, hogy nem történhet semmi ezen a földön, aminek közük ne lenne, ami ne hatna életükre, amit tehát tulajdonképpen irányítaniök, de legalábbis felismerniük kellene, hogy ne uralja őket, s hogy ezt most, ott ahol vannak el kell kezdeniök, meg kell ragadniük azt a kiváló lehetőséget, mely sok munka, s nem kevés lemondás árán talán az ember lehetőségeinek legmagasabb csúcására juttathatja őket; tevékenységük, életük, sorsuk - világuk szabad urai lehetnek.

Minden bizonynyal nincsenek kevesen, számuk egyre nő, egymásra találunk, s kis alkotó közösségeik képezhetik a jövő nagy megújulásának archimedesi pontját.